

El Beatus i el seu missatge ahir i avui

foli. El llibre consta de 239 folis en pergamí que fan 39 x 27 cm. Les il·lustracions foren fetes en l'escriptorium d'algun monestir, potser a San Millán de la Cogolla, en el segle X. La catedral de la Seu d'Urgell adquirí un d'aquests llibres i l'ha conservat com un dels seus millors tresors.

EL SEU CONTINGUT. PER QUÈ SE L'ANOMENA AIXÍ?

El text del llibre és un comentari de l'Apocalipsi, el darrer llibre del Nou Testament, i del llibre de Daniel, de l'Antic Testament. Comença amb una referència a la genealogia de Jesús, la qual cosa és important, perquè remarca el caràcter històric -no pas mític- de la salvació realitzada per Jesús. Aquest comentari l'escrigué un monjo, a l'entorn de l'any 780, a fi de combatre l'heretgia "adopcionista" dels bisbes, Elipand de Toledo, i del nostre, Fèlix d'Urgell. El monjo, autor de l'obra, era abat de Liébana, a Santander, i es deia de nom *Beatus*. D'ací ve que aquests llibres, els quals dos segles més tard transcriuen una còpia d'aquell comentari i són ornamentats amb unes miniatures tan artístiques, s'anomenin pel mateix nom de qui en fou el seu autor literari.

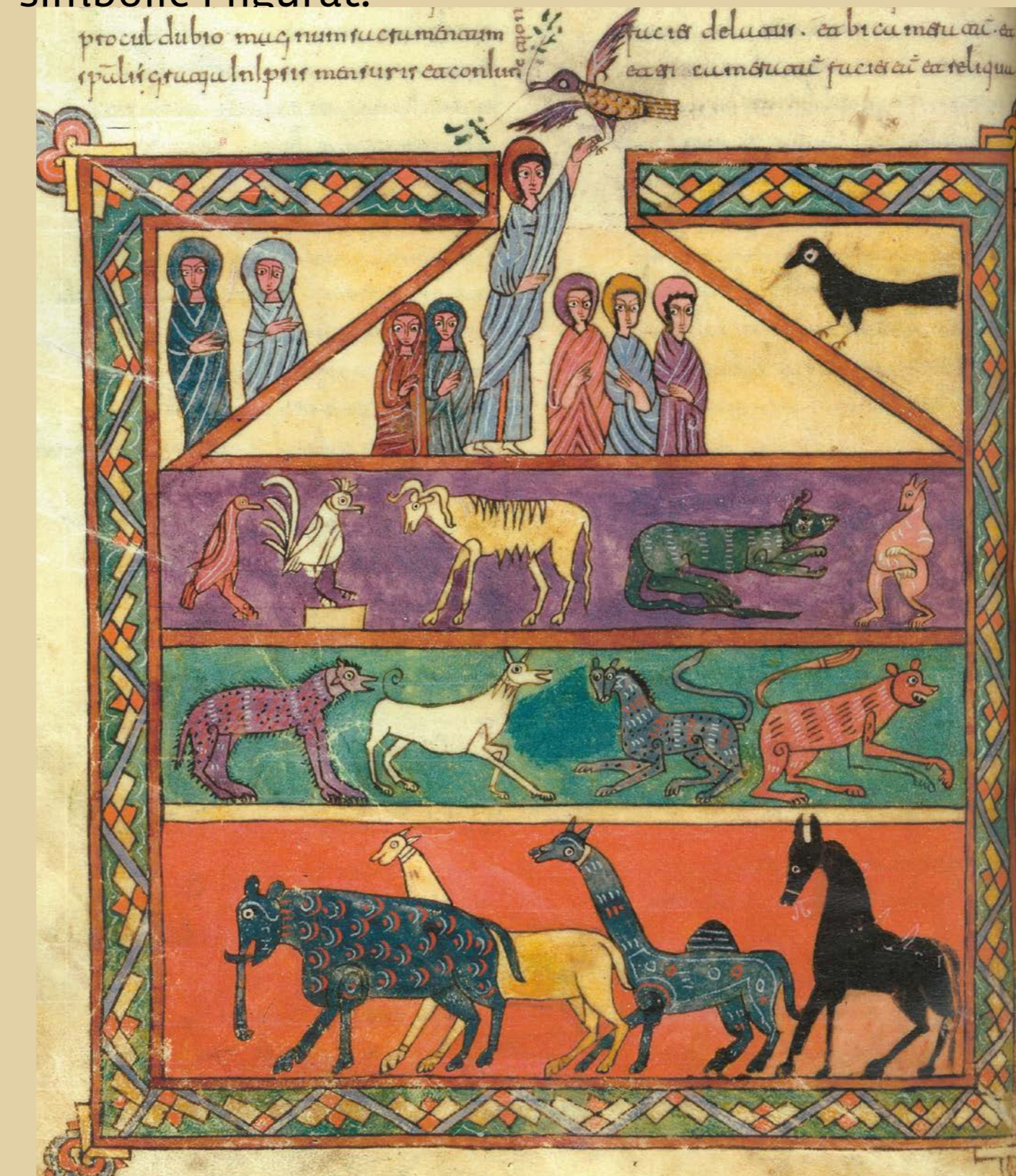
LA LITERATURA APOCALÍPTICA

El mot grec "apokálypsis" significa revelació. Revelar és manifestar una cosa secreta, descobrir el vel que l'amaga. Hi ha revelacions de coses o de fets desconeguts, que a vegades poden suposar notícies sensacionals. Els moderns mitjans de comunicació ho saben bé. I la revelació més gran per a la humanitat és la que es refereix al sentit

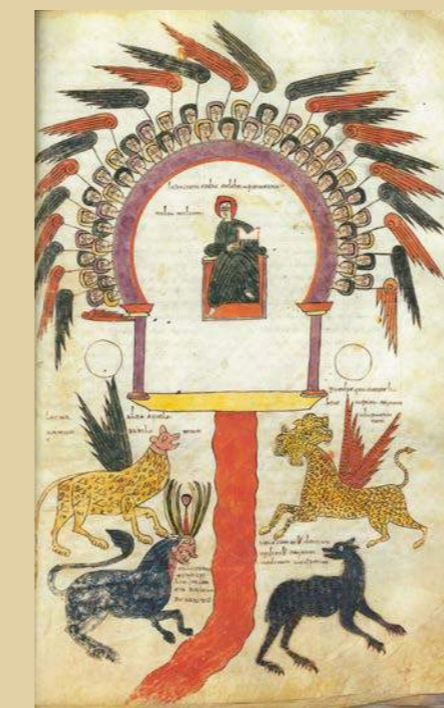
profund de la mateixa vida i de la història. Aquesta és la gran pregunta que els homes de tots els temps s'han fet i ens fem.

Però, aquest vel, qui ens el pot descobrir? Els homes ho han intentat a través de les religions i de la filosofia. La resposta plena, però, només Déu ens la pot donar. I ho ha fet amb la paraula dels profetes, conservada en la Bíblia. Amb tot, no és pas sempre fàcil interpretar les paraules de la Bíblia. Perquè juntament amb narracions i afirmacions del tot clares, n'empra, a vegades d'altres que utilitzen un llenguatge simbòlic i poètic, que necessita una sensibilitat i una interpretació espacials per a copsar-ne el sentit. El gènere anomenat "apocalíptic" utilitza aquest llenguatge simbòlic i figurat.

EL LLIBRE DE DANIEL

El poble israelita havia sofert grans catàstrofes. Amb la seva deportació a Babilònia suportà una de les proves més grans. L'ocupació dels grecs en el segle II a.C., amb una cultura oposada a la fe, suposà una altra prova terrible, quan els creients eren perseguïts. Quin alliberament i quin "Messies" havien d'esperar? en aquesta situació s'escrigué un llibre per a consolar i donar fortalesa: el llibre de Daniel. El record d'aquell jove que, quatre segles abans a Babilònia, havia resistit en mig d'un imperi idolàtric, esdevenia en aquelles circumstàncies exemplar. Les seves visions i interpretacions de la història infonien coratge. el mal, per terrible que fos, passaria. A aquells governants impius succeiria un regne de pau i de justícia. Només Déu és el Senyor i el Jutge de la història.

L'APOCALIPSI DE JOAN

Ben aviat després de la mort i de la resurrecció de Jesús, els cristians també van començar a experimentar grans proves: persecucions molt violentes de les autoritats romanes, juntament amb algunes insídies religioses de part del sector del judaisme que s'oposava a la nova doctrina i a la nova fe. Cap a finals del segle I, l'apòstol Joan, o algun dels seus deixebles, composà un llibre de

consolació i d'esperança: en Jesús, l'Anyell, vencerem definitivament tot el mal. Utilitza el llenguatge simbòlic de la literatura apocalíptica de l'Antic Testament. Cada narració, cada imatge, cada figura, cada numero significa i "revela" una altra cosa més enllà del que diu.

ESTRUCTURA DEL LLIBRE DE L'APOCALIPSI

El número set, com a símbol de plenitud (3+4), ordena tot el conjunt en 7 parts: una introducció, cinc blocs centrals i una conclusió. Cada bloc fa referència a un septenari.

En el primer, Joan escriu set cartes, una a cadascuna de les se Esglésies de l'Àsia, que representen tots els cristians -també nosaltres- invitant-los a una conversió fervent. En el segon, Crist, l'Anyell pasqual, obre el llibre dels set segells i segueix una visió de la multitud dels màrtirs i dels sants. El tercer septenari és el de les trompetes. Set àngels les van tocant i van caient sobre la terra set catàstrofes, que inviten també a la conversió. Tot emmenarà a una solemne litúrgia celestial. El quart bloc és el de les set copes, el contingut terrible de les quals l'aboquen set àngels sobre els homes. Es descriu aquí la maldat de la gran prostituta: la Babilònia, que és la figura de l'imperi romà. El triomf final del bé es presenta com les noces eternes de l'Anyell. En el cinquè i darrer septenari hi ha set visions sobre els temps finals: el judici universal i la vida del cel.

COM CAL ENTENDRE, DONCS, LA VIDA?

Només hi ha una clau: Jesucrist i la seva obra salvadora. Sense aquest "codi" romandríem en el dubte i en la més pregonada de les incerteses. En efecte la història és, en cada època, un camp de

lluita entre les forces del "bé" i les del "mal", entre Crist i l'Anticrist. Aquest sembla dominar-ho i destruir-ho tot. El seu embat és terrible. La experiència del mal omple la història. Però el triomf final és de Déu.

UN LLIBRE EXTRAORDINARI, VÀLID PER AL SEGLE XXI ?

Es comprèn que un llibre d'aquestes característiques hagi servit per enfortir la fe dels creients, sobretot en les èpoques més crítiques: en les primeres persecucions dels cristians, en el trasbals produït per la invasió sarraïna i en tots els moments difícils dels segles posteriors. I el segle XX no ha estat també un segle de crisis diverses? Potser també avui l'Apocalipsi i el seu llenguatge el podem entendre millor. L'art modern i surrealista sintonitza ben bé amb ell. Quines il·lustracions n'hauria pogut fer en Picaso! En iniciar un nou mil·lenni, els temors són profunds: Quan el Senyor vindrà, hi haurà encara fe a la terra? També avui necessitem amb urgència un missatge consolador i realista alhora. El mal ens envolta pertot arreu. *L'ANYELL, JESÚS, N'ÉS L'ÚNIC VENCEDOR!*

Traduccions:
Espanyol - Francès - Anglès

El Beatus y su mensaje ayer y hoy

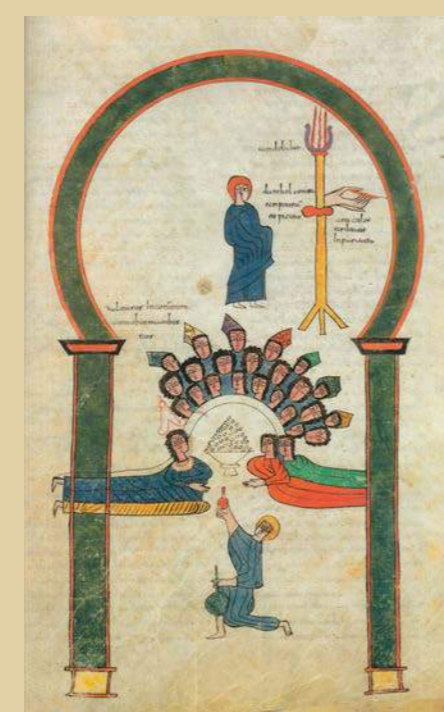
de 239 folios en pergamino que miden 39 x 27 centímetros. Las ilustraciones fueron realizadas en el scriptorium de algún monasterio, quizá en San Millán de la Cogolla, en el siglo x. La catedral de la Seu d'Urgell adquirió uno de estos libros y lo ha conservado como uno de sus mejores tesoros.

SU CONTENIDO. EL PORQUÉ DE SU DENOMINACIÓN

El texto del libro es un comentario del Apocalipsis, el último libro del Nuevo Testamento, y del Libro de Daniel, del Antiguo Testamento. Se inicia con una referencia a la genealogía de Jesús, lo que resalta la importancia del carácter histórico –que no mítico– de la salvación realizada por Jesús. Este comentario fue escrito por un monje, hacia el año 780, a fin de combatir la herejía «adopcionista» de los obispos Elipando de Toledo y nuestro Félix de Urgell. El monje autor de la obra era abad de Liébana, en Santander, y respondía al nombre de Beato. De ahí que estos libros, que dos siglos más tarde transcriben una copia de aquel comentario y son ornamentados con unas miniaturas tan artísticas, reciban el mismo nombre que el de su autor literario.

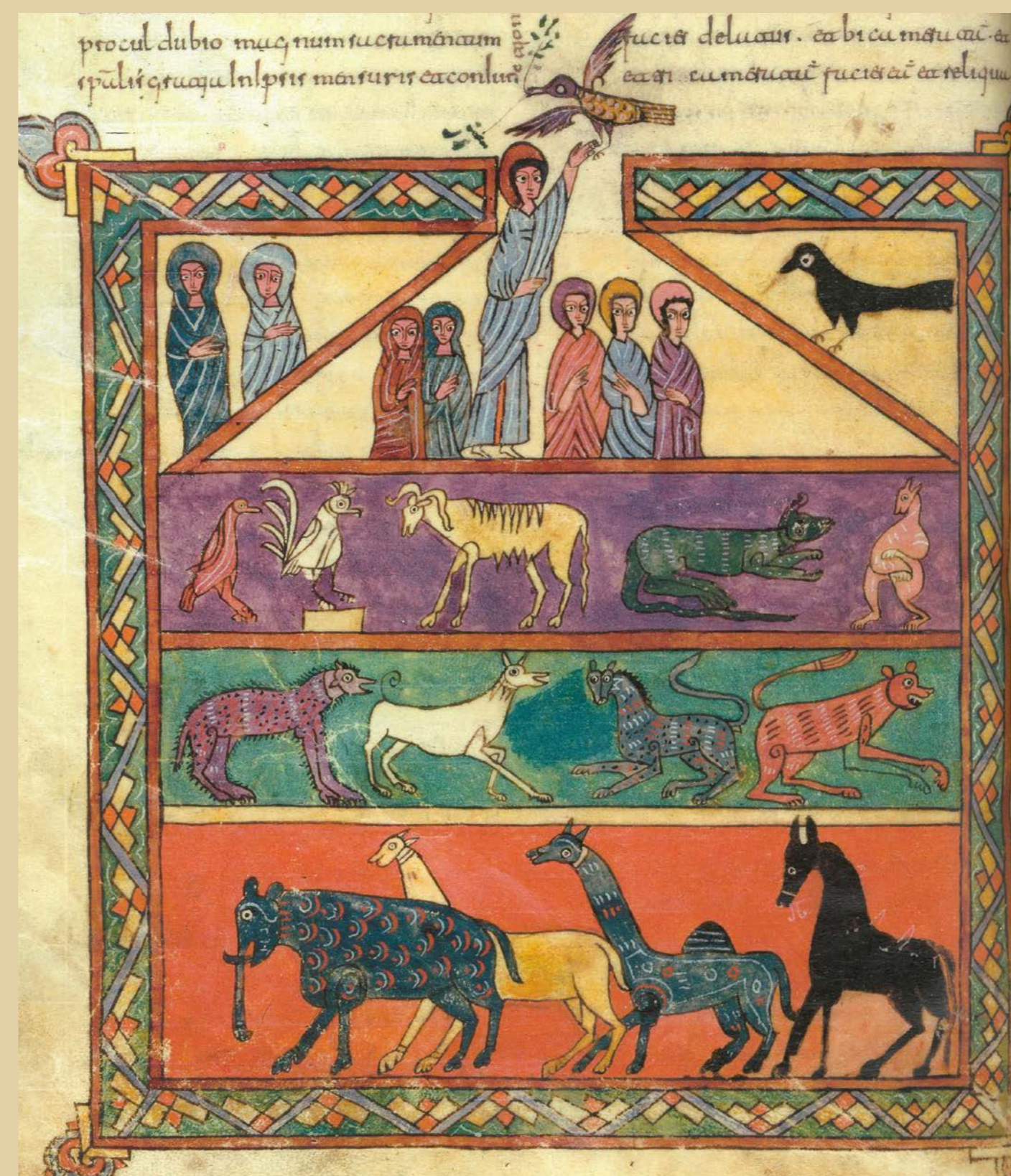
LA LITERATURA APOCALÍPTICA

La palabra griega apocalipsis significa 'revelación'. Revelar es manifestar algo secreto, correr el velo que lo ocultaba. Existen revelaciones de cosas o hechos desconocidos que en ocasiones pueden suponer noticias sensacionales. Los modernos medios de comunicación lo saben bien. Y la mayor revelación para la humanidad es la que se refiere al sentido profundo de la vida misma y de la historia. Esta es la gran pre-

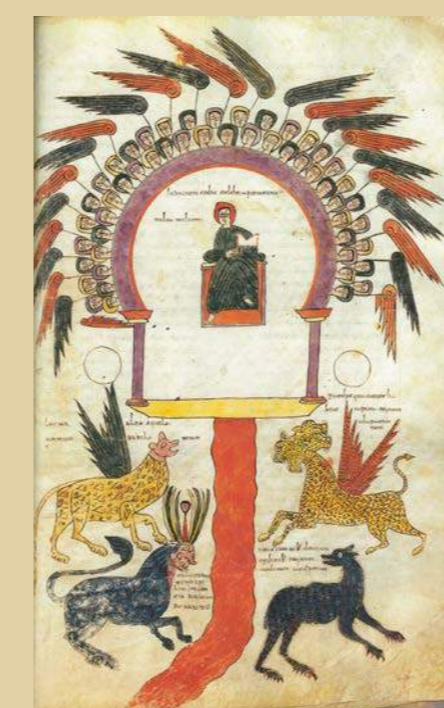
gunta que los hombres de todos los tiempos se han hecho y nos seguimos haciendo.

Pero este velo, ¿quién puede correrlo? Los hombres lo han intentado a través de las religiones y de la filosofía. No obstante, la respuesta plena solo Dios puede darla. Y lo ha hecho con la palabra de los profetas, conservada en la Biblia. Aun así, no es siempre fácil interpretar las palabras de la Biblia. Porque, junto a narraciones y afirmaciones totalmente claras, emplea en ocasiones otras que usan un lenguaje simbólico y poético, que requiere de una sensibilidad y una interpretación especiales para captar su sentido. El género denominado apocalíptico recurre a ese lenguaje simbólico y figurado.

EL LIBRO DE DANIEL

El pueblo israelí había sufrido grandes catástrofes. Con su deportación a Babilonia soportó una de las mayores pruebas. La ocupación de los griegos en el siglo ii a. C., con una cultura opuesta a la fe, supuso otra prueba terrible, cuando los creyentes eran perseguidos. ¿Qué liberación y qué mesías debían esperar? En esta situación se escribió un libro para consolar y dar fortaleza: el Libro de Daniel. El recuerdo de aquel joven que, cuatro siglos antes en Babilonia, había resistido en medio de un imperio idolátrico, resultaba en aquellas circunstancias ejemplar. Sus visiones e interpretaciones de la historia infundían coraje. El mal, por terrible que fuese, pasaría. A aquellos gobernantes impíos sucedería un reino de paz y de justicia. Solo Dios es el Señor y el Juez de la historia.

EL APOCALIPSIS DE JUAN

Tras la muerte y la resurrección de Jesús, los cristianos muy pronto empezaron también a experimentar grandes pruebas: persecuciones muy violentas de las autoridades romanas, junto con algunas insidias religiosas por parte del sector del judaísmo, que se oponía a la nueva doctrina y a la nueva fe. Hacia finales del siglo i, el apóstol Juan, o alguno de sus discípulos, escribió un libro de consolación y de esperanza: en Jesús, el Cordero, venceremos definitivamente a

todo el mal. Se emplea en él el lenguaje simbólico de la literatura apocalíptica del Antiguo Testamento. Cada narración, cada imagen, cada figura y cada número significan y «revelan» algo más allá de lo que se muestra.

ESTRUCTURA DEL LIBRO DEL APOCALIPSIS

El número siete, como símbolo de plenitud (3 + 4), ordena todo el conjunto en siete partes: una introducción, cinco bloques centrales y una conclusión. Cada bloque hace referencia a un septenario.

En el primero, Juan escribe siete cartas, una a cada una de las siete Iglesias de Asia, que representan a todos los cristianos –también a nosotros–, invitándolas a una conversión ferviente. En el segundo, Cristo, el Cordero pascual, abre el libro de los siete sellos con una visión de la multitud de los mártires y de los santos. El tercer septenario es el de las trompetas: siete ángeles las van tocando al tiempo que van cayendo sobre la Tierra siete catástrofes, que invitan también a la conversión. Todo ello conducirá a una solemne liturgia celestial. El cuarto bloque es el de las siete copas, cuyo terrible contenido vierten siete ángeles sobre los hombres. Se describe aquí la maldad de la gran prostituta, Babilonia, que representa la figura del Imperio romano. El triunfo final del bien se presenta como las bodas eternas del Cordero. En el quinto y último septenario se muestran siete visiones sobre los tiempos finales: el juicio universal y la vida del cielo.

EN CONSECUENCIA, ¿CÓMO DEBE ENTENDERSE LA VIDA?

Solo existe una clave: Jesucristo y su obra salvadora. Sin este «código», permaneceríamos en la duda y en la más profunda de las incertidumbres. En efecto, la

historia es, en cada época, un campo de batalla entre las fuerzas del bien y las del mal, entre Cristo y el Anticristo. Este parece dominarlo y destruirlo todo. Su embate es terrible. La experiencia del mal llena la historia. Pero el triunfo final es de Dios.

UN EXTRAORDINARIO LIBRO, ¿VÁLIDO PARA EL SIGLO XXI?

Es comprensible que un libro de estas características haya servido para fortalecer la fe de los creyentes, especialmente en las épocas más críticas: en las primeras persecuciones de los cristianos, en la debacle producida por la invasión sarracena y en todos los momentos difíciles de los siglos posteriores. Y el siglo xx... ¿no ha sido también un siglo marcado por distintas crisis? Quizá también hoy podamos entender mejor el Apocalipsis y su lenguaje. El arte moderno y surrealista sintoniza con él a la perfección. ¡Qué ilustraciones habría hecho Picasso del libro! Al iniciar un nuevo milenio, los temores son profundos: cuando el Señor llegue, ¿existirá aún la fe en la Tierra? También hoy necesitamos con urgencia un mensaje consolador y realista a la vez. El mal nos rodea por todas partes. EL CORDERO, JESÚS, ¡ES EL ÚNICO VENCEDOR!

Le Beatus et son message hier et d'aujourd'hui

compte 239 pages de parchemin de 39 x 27 cm. Les illustrations ont été réalisées dans le scriptorium d'un monastère, sans doute à San Millán de la Cogolla, au Xe siècle. La cathédrale de la Seu d'Urgell a acquis l'un de ces livres, et l'a conservé comme l'un de ses plus grands trésors.

SON CONTENU. POURQUOI FUT-IL APPELÉ AINSI?

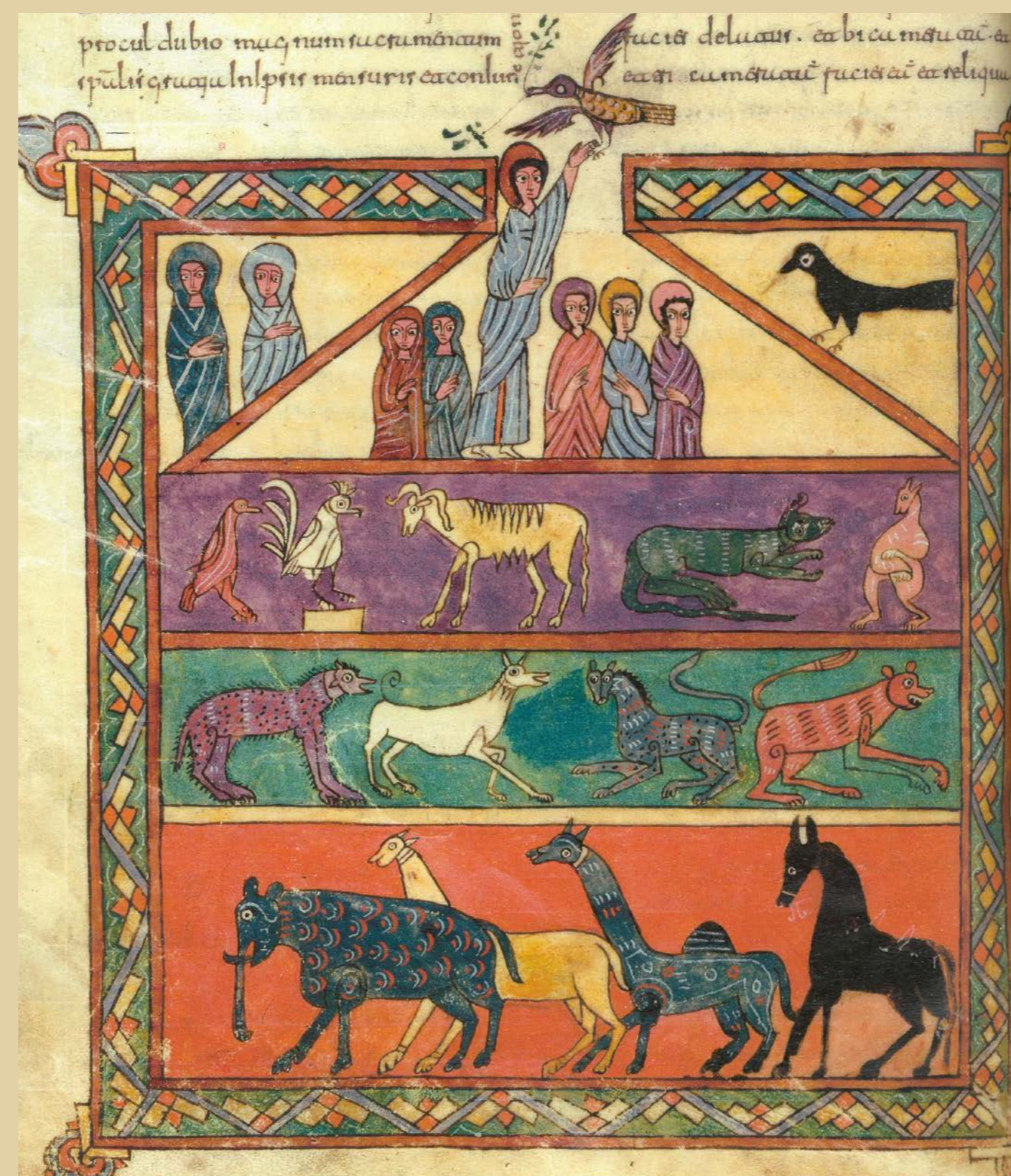
Le texte du livre est un commentaire de l'Apocalypse, le dernier livre du Nouveau Testament, et du livre de Daniel, de l'Ancien Testament. Il commence avec une référence à la généalogie de Jésus, aspect importante car ce qui ressort c'est le caractère historique, et non mystique, de la rédemption de Jésus. Ce commentaire a été écrit par un moine, autour de 780, afin de combattre l'hérésie «adoptianiste» des évêques, Elipand de Tolède, et du nôtre, Felix d'Urgell. Le moine, auteur de l'ouvrage, était abbé de Liébana, à Santander, et s'appelait Beatus. D'où le nom de ces livres qui ont retranscrit une copie de ce commentaire deux siècles plus tard et qui sont ornements de magnifiques enluminures.

LA LITTÉRATURE APOCALYPTIQUE

Le mot grec «Apocalipsi» signifie Révélation. Révéler c'est dire une chose secrète, enlever le voile qui la cache. Il y a des révélations de choses ou de faits inconnus, qui parfois peuvent déboucher sur des nouvelles sensationnelles. Les médias modernes le savent bien. Et la révélation la plus grande pour l'humanité est celle qui fait référence au sens profond de la vie elle-même et de l'histoire. C'est la grande question que les hommes de tout temps se sont posée et que nous nous posons.

Mais, ce voile, qui peut le lever? Les hommes ont essayé avec les religions et la philosophie. Mais la vérité absolue, seul Dieu peut nous la donner. Et il l'a fait à travers les paroles des prophètes, conservées dans la Bible. Cependant, il n'est pas toujours facile d'interpréter les paroles de la Bible. Car même avec des histoires et des déclarations si évidentes, on utilise parfois un langage symbolique et poétique qui nécessite une sensibilité et une interprétation particulières pour en saisir le sens. Le genre appelé «apocalyptique» utilise ce langage symbolique et figuré.

LE LIVRE DE DANIEL

Le peuple d'Israël avait souffert de grandes catastrophes. Avec sa captivité à Babylone, il endure l'une de ses plus grandes épreuves. L'occupation des Grecs au IIe siècle av. J.-C., avec une culture opposée à la foi, représente une autre terrible épreuve, alors que les croyants seront persécutés. Quelle délivrance et quel «Messie» devait-on attendre? C'est dans ce cadre que fut rédigé un livre pour rassurer et donner la force: le livre de Daniel. Les souvenirs de ce jeune homme qui, quatre siècles plus tôt à Babylone, avait résisté au sein d'un empire idolâtre, devenaient exemplaires dans ces circonstances. Ses visions et ses interprétations de l'histoire faisaient l'éloge du courage. Le mal, aussi terrible soit-il, passerait. À ces gouvernements impies succéderait un règne de paix et de justice. Seul Dieu est notre seigneur et Juge de l'Histoire.

L'APOCALYPSE DE JEAN

Aussitôt après la mort et la résurrection de Jésus, les chrétiens ont également connu de terribles épreuves: persécutions très violentes des autorités romaines, en même temps que des complots religieux de la part des représentants du judaïsme qui s'opposaient à la nouvelle doctrine et à la nouvelle foi. Vers la fin du Ier siècle, l'apôtre Jean, ou l'un

de ses disciples, compose un livre de consolation et d'espérance: en Jésus l'agneau, nous vaincrons définitivement le mal. Il utilise un langage symbolique propre à la littérature apocalyptique de l'Ancien Testament. Chaque narration, chaque image, chaque personnage, chaque nombre signifie et «révèle» autre chose, au-delà de ce qu'il dit.

STRUCTURE DU LIVRE DE L'APOCALYPSE

Le chiffre sept, comme symbole de plénitude (3+4), ordonne tout l'ensemble en 7 parties: une introduction, cinq blocs centraux et une conclusion. Chaque bloc fait référence à un septénaire.

Dans le premier, Jean écrit sept lettres, une à chacune des sept églises d'Asie, qui représentent tous les chrétiens - nous y compris - en les invitant à une conversion fervente. Dans le second, Christ, l'agneau pascal, ouvre le livre des sept sceaux et s'en suit une vision de la multitude des martyrs et des saints. Le troisième septénaire est celui des trompettes. Sept anges en ont joué et sept fléaux, qui invitent à la conversion, se sont abattus sur Terre. L'ensemble conduit à une liturgie céleste solennelle. Le quatrième bloc est celui des sept coupes, dont les anges verseront le contenu sur les hommes. Ici est également décrite la perversion de la grande prostituée: la grande Babylone, qui est le symbole de l'empire romain, le triomphe final du bien est représenté par les noces de l'agneau. Dans le cinquième et dernier septénaire il y a sept visions sur la fin des temps: le jugement dernier et la vie éternelle.

COMMENT COMPRENDRE LA VIE?

Il y a une seule clé: Jésus Christ et son œuvre de salut. Sans ce «code», le doute et l'incertitude la plus profonde subsisteraient. En effet, l'histoire

est, à chaque époque, un champ de bataille entre les forces du «bien» et celles du «mal», entre le Christ et l'Antéchrist. Ce dernier semble le dominer et l'anéantir. Sa colère est terrible. L'expérience du mal remplit l'histoire. Mais le triomphe ultime est celui de Dieu.

UN LIVRE EXTRAORDINAIRE, VALABLE POUR LE XXIe SIÈCLE?

On comprend qu'un livre avec ces caractéristiques ait servi à renforcer la foi des croyants, surtout dans les époques plus critiques: les premières persécutions de chrétiens, les bouleversements dus à l'invasion sarrasine et tous les moments difficiles des siècles passés. Le XXIe siècle n'est-il pas également un siècle aux nombreuses crises? On peut sans doute aujourd'hui mieux comprendre l'apocalypse et son langage. L'art moderne et surréaliste s'en accommode bien. Picasso n'en a-t-il pas produit de nombreuses illustrations. En ce début de millénaire, les peurs sont profondes: Lorsque le seigneur viendra, la foi existera-t-elle toujours sur Terre? Nous avons besoin de façon urgente d'un message rédempteur et réaliste. Le mal nous entoure. L'AGNEAU JÉSUS EST LE SEUL VAINQUEUR !

The Beatus and his message yesterday and today

pages of 39 x 27 cm. Illustrations were made in the scriptorium of some monastery in the 10th century, maybe San Millán de la Cogolla. The Seu d'Urgell cathedral acquired one of the books, and has preserved it as one of its greatest treasures.

ITS CONTENT. WHY IS IT CALLED THAT?

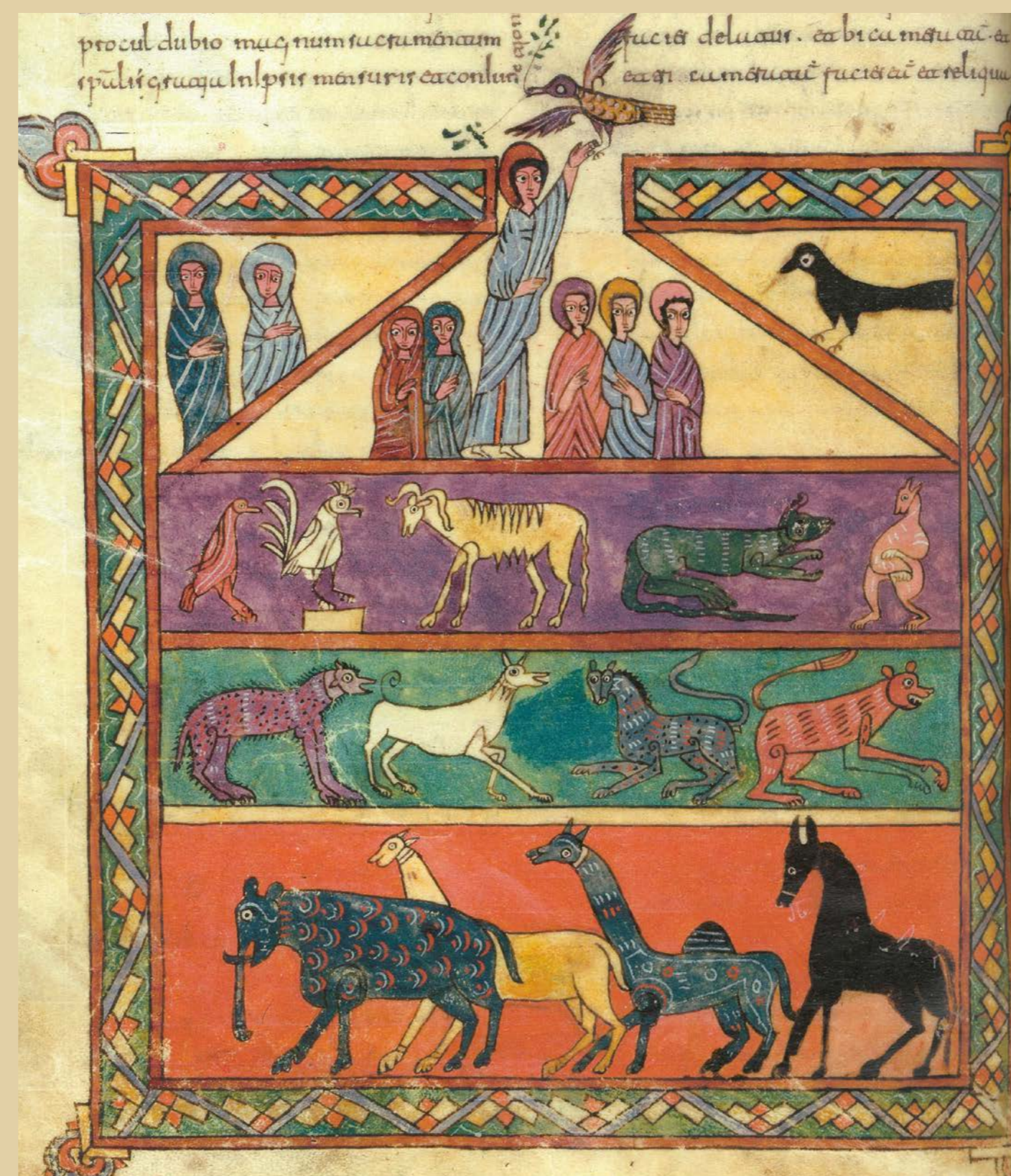
The text of the book is a comment on the Apocalypse, the last book of the New Testament, and on the book of Daniel in the Old Testament. It starts with a reference to the Jesus bloodline, which is important because it stresses the historical, and not mythical, nature of Jesus's salvation. This comment was written by a monk in around 780 in order to combat the "adoptionist" heresy of bishops Elipand of Toledo and Fèlix of Urgell. The monk who wrote the work was abbot of Liébana, in Santander, and was known as Beatus. It is from here that the books which two centuries later transcribed a copy of the comment and which are decorated with so artistic miniatures, are given the same name as their literary author.

THE APOCALYPTIC LITERATURE

The Greek word "Apocalypse" means Revelation. To reveal is to show something secret, to unveil the hidden. There are revelations of things or unknown facts which sometimes cause sensational news. The modern media know this very well. And the greatest revelation for humanity is the one which refers to the deep sense of life itself and of history. This is the great question that

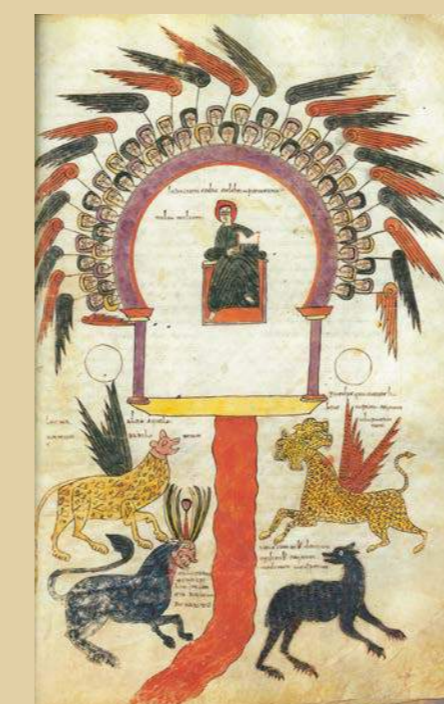
men of all times have asked themselves and still ask themselves today.

But who can draw back the veil? Men have tried to do so through religions and philosophy. However, only God can give us the full response. And he has done so with the word of the prophets preserved in the Bible, because along with very clear narrations and statements, others are sometimes used that contain a symbolic and poetic language that needs special sensitivity and interpretation to understand their meaning. The so-called "apocalyptic" genre uses this symbolic and figurative language.

THE BOOK OF DANIEL

The Israeli people had suffered great catastrophes. With their exile to Babylonia, they had one of the greatest tests. The Greek occupation in the 2nd century BC with a culture opposed to faith, was another terrible trial when believers were pursued. What liberation and what "Messiah" had they to expect? In this situation, a book was written to control and give strength: the book of Daniel. The memory of the youngster who, four centuries before Babylonia, had resisted amidst an idolatrous empire, became exemplary in these circumstances. His views and interpretations of history inspired courage; no matter how bad evil could be, it would pass. Those merciless governors would be succeeded by a kingdom of peace and justice. Only God is the Lord and Judge of history.

JOHN'S APOCALYPSE

Soon after the death and resurrection of Jesus, the Christians also began to experience severe trials: very violent persecutions by the Roman authorities along with certain religious attacks from Judaism opposing the new doctrine and the new faith. Towards the end of the first century,

the apostle John, or one of his disciples, wrote a book of consolation and hope: in Jesus, the Lamb, we will finally defeat all evil. He uses the symbolic language of the apocalyptic literature of the Old Testament. Each narration, each image, each figure, each number means and "reveals" something else beyond what it says.

STRUCTURE OF THE BOOK OF THE APOCALYPSE

The number seven, as a symbol of plenitude (3+4), organises the whole into 7 parts: an introduction, five central blocks and a conclusion. Each block refers to a septenary.

In the first, John writes seven letters, one to each of the Churches of Asia, which represent all Christians, and ours too, inviting them to fervent conversion. In the second, Christ, the Easter Lamb, opens the book of the seven seals and follows a view of the multitude of martyrs and saints. The third septenary is that of the trumpets. Seven angels play them and seven catastrophes fall on earth, which also invite conversion. Everything will lead to a solemn celestial liturgy. The fourth block is that of the seven cups, the terrible content of which seven angels pour on man. Here is described the illness of the great prostitute: Babylonia, which is the figure of the Roman Empire. The final victory of good is presented as the eternal marriage of the Lamb. In the fifth and last septenary, there are seven visions of the final days: the universal judgement and life in heaven.

SO HOW DOES LIFE HAVE TO BE UNDERSTOOD?

There is only one key: Jesus Christ and his saving work. Without this "code" we would remain in doubt and in the deepest of uncertainty. In

fact history, in each era, is a battlefield between the forces of "good" and "bad" between Christ and the Antichrist. This seems to dominate it and destroy it all and its outcome is terrible. History is filled with the experience of evil. But God will have the final victory.

AN EXTRAORDINARY BOOK VALID FOR THE 21ST-CENTURY?

It is understood that a book of such characteristics has to serve to strengthen the faith of believers, above all at the most critical times: in the first persecutions of the Christians, in the upheaval caused by the Saracen invasion and all of the difficult times in the centuries that followed. And hasn't the 20th century too been a century of different crises? Maybe today we can understand the Apocalypse and its language better. Modern art and surrealist art tune in very well with it. What illustrations Picasso could have made of it? At the beginning of a new millennium, the fears are deep: When the Lord comes, will there still be faith on earth? Today too, we urgently need a realistic message of consolation. Evil surrounds us wherever we go. THE LAMB, JESUS, CAN BE THE ONLY VICTOR!